

Кузман ГЕОРГИЕВСКИ

ИССЕЛУВАЊЕТО И ЗГРИЖУВАЊЕТО НА ДЕЦАТА—БЕГАЛЦИ ОД ЕГЕЈСКИОТ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА ВО ВРЕМЕТО НА ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА (1946—1949 ГОДИНА)

Македонскиот народ од егејскиот дел на Македонија, учествувајќи масовно во антифашистичката борба 1941—1945 година, се надеваше дека во оваа Народноослободителна борба ги извојува и своите национални права. За таа цел постоеја и реални услови: беа формирани македонски единици, беше создадена македонска азбука, печатен македонски буквар, отворени македонски училишта, публикувани весници на македонски јазик итн. Меѓутоа, поголемиот дел од раководството на КПГ, под чие раководство се водеше Народноослободителната борба, не беше искрено кон оправданите стремежи на македонскиот народ за извојување на националните права.

Токму кога Славено-македонскиот Народноослободителен фронт имаше реална перспектива да постигне уште поголеми резултати за помасовно вклучување на Македонците во ослободителната борба, раководството на КПГ во април 1944 година донесе одлука за расформирање на СНОФ и СОВ (Славеномакедонската ослободителна војска). Со овој смислен потег раководството на КПГ покажа дека повеќе сака да пактира со десницата, отколку да има силен сојузник во лицето на СНОФ и СОВ.

Како резултат на таквата начелна политика на раководството на КПГ дојде до потпишување на капитулантскиот договор во Либан со Георги Паландреу во 1944 година, потоа во Казерта на 26 септември 1944 година, со кој Народноослободителната војска на ЕЛАС се стави под команда на Георги Паландреу, со право да ја расформира кога сака, а тој тоа право му го пренесе на командантот на англиските воени сили во Грција, генерал Скоби²). Договорот во Варкиза од 12. II. 1945 година, доаѓа како последица и на претходното капитулантско

¹. Ристо Кирјазовски, Македонски национални институции во Егејскиот дел на Македонија (1941 — 1961), Скопје, 1987, стр. 33

². Исто, стр. 74

држење на раководството на КПГ во преговорите со десницата. Со овој договор беа забранети сите придобивки што ги имаше извојувани македонскиот народ и нововоспоставената монархофашистичка власт започна да применува средновековен терор врз македонското население.

„Органите на власта, жандармеријата, полицијата, војската и вооружените терористички банди се нафрлија врз голоракиот македонски народ. Убиствата, маченијата, палежите, масовните силувања беа секојдневна појава... во периодот 1945 — 1946 година се регистрирани: 400 убиени, 440 силувани жени и девојки, 8.145 затворени, 4.209 судени, 3.215 осудени 13.529 интернирани по островите, 13 полудени од мачење, 1.291 изгорени куќи, 80 ограбени села, 1.605 ограбени семејства, 45 иселени села, 1943 иселени семејства. За да го спасат својот гол живот, Македонците беа принудени да бегаат по планините, други да ги напуштаат своите огништа и да побараат засолништа во соседните народни републики. Само во НР Македонија до крајот на 1946 година, пребегана повеќе од 20.000 Македонци“³⁾

За тешката положба на Македонците во егејскиот дел на Македонија органот на КПГ „Ризоспастис“⁴⁾ пишува: „Сверско гонење на Македонците, нечуени оргии, ограбување на нивните имоти, мачења, прогони, апсења. Забранет им е мајчиниот јазик“... „Проблемот на Словеномакедонците е еден од сериозните проблеми на Македонија. Станува збор за малцинство од 180.000 луѓе (иако бројката беше многу поголема — б. м.) кои живеат во компактни маси, главно во Леринскиот округ 80% од населението се Словеномакедонци, во Костур 70%, потоа Воденскиот округ и во Кожани.

... Се врши терор врз повеќе од 200 Славеномакедонски села. Во село Ракита кое има 200 домаќинства се прогонети 220 лица. Во 13 села од Леринско и Соровичко од вкупно 8.500 мачени се 3.400 жители. . .

При такви услови природно дека ќе почне масовно бегане на Македонците. Цели села бегаат во планините или бараат засолниште во Југославија. Видов словенски села во кои 90% од мажите се избегани, од други се избегани 60—70% од селаните, а во некои нема ниеден жител!“

Во таква несносна и мачна состојба во првите месеци на 1946 година, започна Граѓанската војна за одбрана пред сè на голиот живот и за одбрана на честа и имотот на македонскиот човек. КПГ го прогласи како почеток на востанието 31 март 1946 година, кога на денот на изборите еден партизански одред ја нападна жандармериската станица во Литохоро.

³⁾ Исто, стр. 102

⁴⁾ „Ризоспастис“ од 13. I. 1946; — АМ КПГ и Македонското национално прашање 1918—1974, стр. 340—342.

Меѓутоа, треба да се нагласи дека за македонското население настапуваат уште потешки денови веднаш по воспоставувањето на монархофашистичката власт во Грција, поради што, во големи групи, без никакви предмети, со мали бовчи, спасувајќи го голиот живот пред монархофашистичкиот терор, илјадници Македонци бараа спас и уточиште во Демократска Југославија. По сите градови и села во Народна Република Македонија и цела Југославија се организирани акции за собирање помош за бегалците од Егејска Македонија и за нивно сместување.

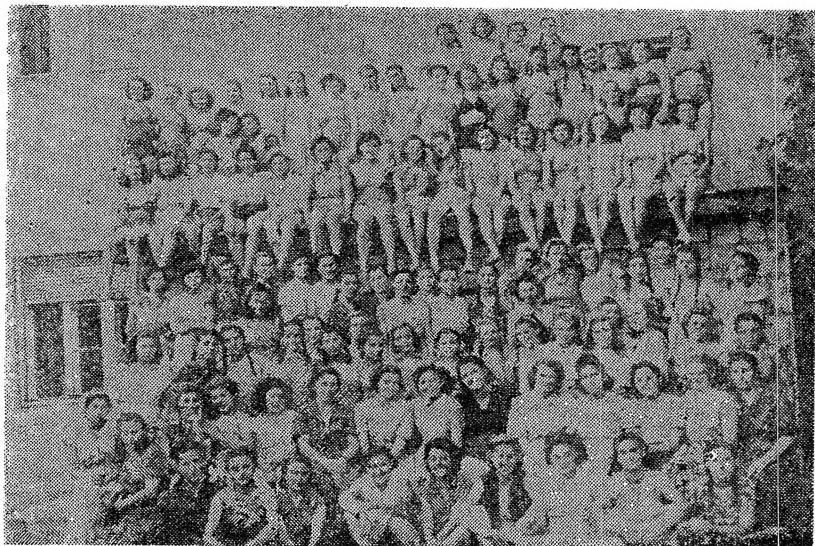
Деца од Егејска Македонија непосредно по пристигнувањето во ЧССР

„Југословенските народни власти, антифашистичките организации и Југословенскиот Црвен крст организираа сместување. Владата на НР Македонија 1945 год. како помош во кондури, алишта и храна даде 24.296 динари. Од рефератот на Паскал Митровски, секретар на Главниот одбор на бегалците, прочитан на конференцијата во мај 1946 год. се гледа дека само во текот на 9 месеци во 1945—1946 година Министерството за социјална политика на НРМ потрошило 20.000.533 динари за одржување на кујни, купување храна и други материјали за бегалците.“⁵⁾

⁵⁾ Југославија за избеглици из Грчке (Београд 1949), стр. 9

Поголемиот број бегалци беа сместени во НР Македонија, а дел во Автономна Покраина Војводина: Буљкес*, Гаково и Крушевље.

Откако беа згрижени со храна, алишта, постелнина, способните за работа беа вклучени во стопанските дејности, изнемоштените примаа месечна помош, а децата беа сместувани во детски домови.

Македонските деца од егејскиот дел на Македонија во Унгарија (1951 година)

Во Народна Република Македонија во повеќе места беа изградени населби за сместување на бегалците. Такви населби почнале да се градат во Ерделија — Свети Николско уште 1945 година, каде што до крајот на 1948 година биле изградени 80 куќи, во кои биле сместени околу сто фамилии, потоа во Кадрифаково, Нова Мезра и др.

Според некои статистички податоци во 1945 година биле пребегани 1.204 фамилии со вкупно 5.402 членови, во 1946 пребегале 1.630 фамилии со 6.720 членови, 1947 година 2.406 фамилии со 13.006 членови, 1948 година 3.260 фамилии со 10.497 членови.⁶⁾

Од статистичките податоци се дознава дека во 1946 година биле запишани на школување 395 ученици и студенти, во

* Во Буљкес главно беа сместени Грци, а во Гаково и Крушевље Македонци

⁶. Исто, стр. 10.

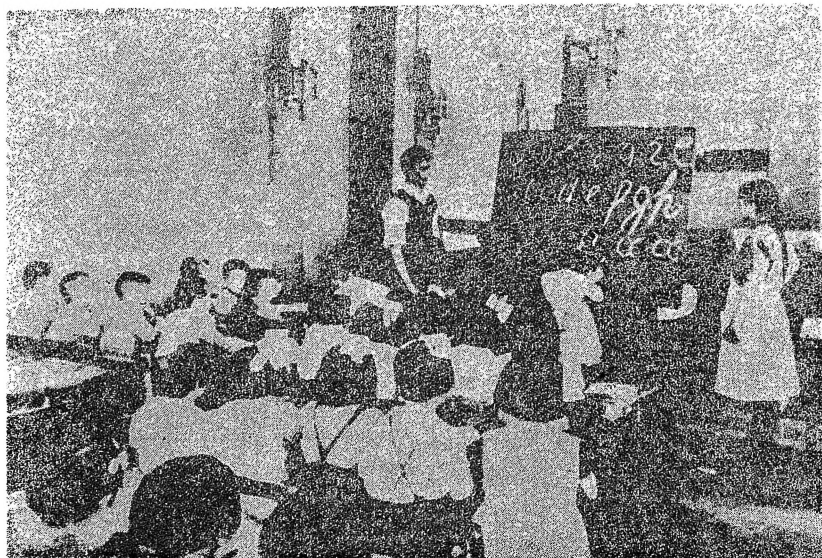
1947 година 748 ученици и студенти и во 1948 година 1.779 ученици и студенти.⁷⁾

Во селото Буљкес, во јуни 1945 година биле населени првите бегалци Македонци и Грци родољуби. Во 1946 година се формирала задруга и им била доделена најубавата бачка ораница, потоа модерна фарма за крави, коњи, свињи, живина и зајаци, како и механизација за модерна обработка на земјиштето со стручна помош на агрономи.

Дел од населението започнало да се занимава со занаетчиство: столари, ковачи, кројачи, чевлари и друго.

Во детските домови биле сместени над 400 деца до три годишна возраст, биле отворени училишта со настава на грчки јазик, се печателе весници (Foni tu Bulkes) и книги на грчки и македонски јазик.

Кон крајот на февруари и почетокот на март 1948 година во бившите германски села: Гаково и Крушевље биле населени околу 8.000 бегалци Македонци од егејскиот дел на Македонија (деца, жени и старци). Меѓу нив имало и многу инвалиди од борбите против италијанските и германските окупатори, како и многу вдовици и сираци чии родители загинале во редовите на Демократската армија. Во Гаково била формирана Земјоделската задруга „Гоце Делчев“, а во Крушевље „Лазар Трповски“.

На час по македонски јазик во ЧССР

⁷ Исто, стр. 12.

Во учебната 1948/49 година биле запишани 1.300 ученици во основно училиште, а 100 ученици во гимназија.

Во Гаково Црвениот крст формирал пансион за 100 деца ученици од Крушевље. Меѓутоа Граѓанската војна продолжи и секој ден земаше невини жртви. Во егејскиот дел од Македонија се уништувани и цели села. Во името на кралот, мо-

Момент од пристигнувањето на деца од Егејска Македонија во Микулов — ЧССР (1948 година)

нархофашистите убивале деца од 4 до 15 годишна возраст, само затоа што родителите или роднините им биле во редовите на Демократската армија.

Во јуни 1947 година монархофашистите донеле во Лерин 27 отсечени глави од деца и од еден старец, нанижани на жица и изложени во чаршијата. Главите биле од децата од селото Катранца. Главите биле изложени три дена во леринската чаршија, а извршителите на ова гласно недело извикувале: „Продаваме глави на мртви партизани“. Англискиот полковник Шапард за тоа изјавил: „Господинот Цалдарис рече дека е обичај на атинската влада да ги изложува главите...“.

Во мај 1948 година, по наредба на Ван Флит и Цакалотос во селото Строини биле заклани 120 лица. По десет дена, кога единиците на Демократската армија влегле во селото Гион нашле само неколку деца и старци избегани надвор од селото, кои се хранеле со трева и корења.⁸⁾

⁸. Исто, стр. 39.

Пристигнување на деца од егејскиот дел на Македонија во Микулов — ЧССР (1948 година)

Таму каде што не стигнале злочинските недела на монархофашистите, улогата за истребување на мирното население ја презела авијацијата која ги бомбардирала селата, а нивна цел најчесто биле училиштата. Во врска со бомбардирањето на селото Рудари—Леринско, 13 годишната Попспирова изјавува: „Многу пати го бомбардираа нашето село. Од бомбардирањето загина еден 17 годишен младинец, беа ранети Ставре и Елена Сотирови и нивното 12 годишно дете Васил. Поради бомбардирањата не можеше да останеме во селото и бегавме во шумата“.⁹⁾

Единиците на монархофашистичката влада на Атина се служеле и со други нечовечни методи за реализирање на својата подла цел. Мирното македонско население и грчките родољуби ги употребувале за чистење на патиштата од нагазни минни и често пати од телата на млади деца правеле „заштитен ѕид“ во нападите на положаите на Демократската армија, како и при нивното повлекување.

На 18 јануари 1948 година, во детскиот дом во Цриквеница, Василија Ставријанис изјавил: „Ние, младите деца, моравме да одиме пред монархофашистичката војска против партизаните. Тоа не принуди да ја напуштиме нашата куќа и нашата татковина“.¹⁰⁾

⁹. Исто, стр. 40.

¹⁰. Исто, стр. 40

Во такви околности Привремената Демократска влада на Грција донела одлука да се обрати во владите на: Југославија, Бугарија, Албанија, Романија, Унгарија, Чехословачка, Полска и Германската Демократска Република со молба да ги прифатат децата од Грција. Писмото¹¹ гласи:

„Од името на Привремената Демократска влада имам чест да Ви ставам на знаење следното:

Како што му е познато на целиот свет, од крајот на 1944 година американските и англиските — Империјалистите со нивните слуги во Атина спроведуваат систематски терор и настојуваат да му наложат на грчкиот народ нова окупација, една од најстрашните и најопасните што досега ги познава историјата на Грција.

Првите жртви на варварските напади се децата, болните инвалидите и лицата без заштита. Повеќето од тие жртви сега се наоѓаат во ќелиите на смртта, што специјално се создадени на грчките острови од монархофашистите, по наредба на нивните англо-американски господари.

Деца пред бункер (1947/1948 година)

Поради таквата ситуација создадена со интервенцијата англо-американските империјалисти заедно со нивните монархофашистичките лакеи во Атина, во последно време илјадници

---

¹¹ А.М. Егејска Македонија во НОБ 1948 година, том V, Скопје, 1981, стр. 115/116.

лица од слободните и полуслободните територии испраќаат писма со кои се обраќаат до Привремената Демократска влада и молат да им обезбеди заштита на децата, старците, болните и инвалидите од тие подрачја.

Со цел да им се спаси животот на тие невини жртви, Привремената Демократска влада, имајќи доверба во човечките чувства, реши да ве замоли во рамките на своите можности, да дозволите да бидат примени на вашата територија извесен број деца, старци, болни и инвалиди од Грција.

Испраќање деца од егејскиот дел на Македонија со авион од Југославија за Австралија. На испраќањето се и Милица Дедиер во името на Југословенскиот црвен крст и М. Мегдоналд

Доставувајќи ја горе изнесената молба нека ми се дозволи да Ве уверувам, Господине Претседателе, дека позитивниот одговор ќе биде ценет од грчкиот народ, за што тој Ви е длабоко благодарен.“

Гјанис Иоанидис*

На 4 март 1948 година Радио станицата „Слободна Грција“ издала соопштение^{11а} на Привремената Демократска влада со следната содржина:

„На последниот Балкански Конгрес на младината што се одржа во Белград на 3-ти март 1948 година, по предлог на

* Потпретседател на ПДВ и член на ПБ на ЦК на КПГ

^{11а} А.М., Егејска Македонија во НОБ, 1948 година, Скопје 1981, стр. 130

грчкиот претставник, едногласно се донесе решение од сите претставници на демократските земји да се згрижат и да им се даде помош на 12.000 деца од Грција. Овие деца се од 3—15 годишна возраст. Тие ќе се испратат во соседните демократски земји, каде што ќе им се даде секаква помош, грижа и воспитување. За секои 25 деца ќе има учителка, односно негователка која ќе се грижи за нив“.

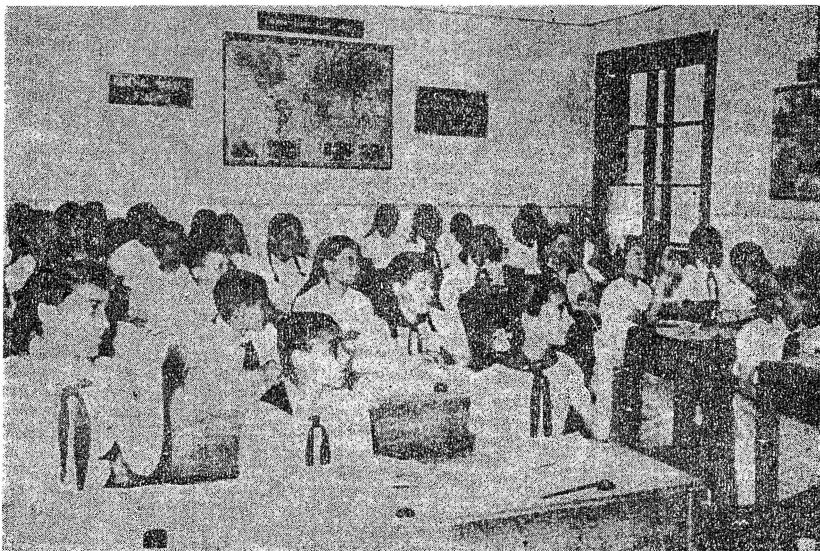
По писмото на ПДВ од февруари и соопштението од март 1948 година, започна систематска акција во собирање на децата од егејскиот дел на Македонија. Активистите од НОФ и АФЖ од Костурско, Леринско и Воденско со помош на селските народни одбори ја започнаа организираната акција меѓу родителите и роднините, со цел да им се објасни потребата од спасувањето на децата со нивното испраќање во соседните демократски држави. Во таквата положба, дали македонските и грчките деца да останат во своите огништа изложени на глад, студ и да бидат загушени под рушевините на своите села, изложени на невидениот терор на монархофашистичките злочинци или присилно да бидат одведени на грчките острови, на „превоспитување“ под наводната грижа на кралицата Фредерика, се одбра тоа што беше поприродно, да се организира префрлување на децата во соседните социјалистички земји.

Меѓутоа, организираното собирање на децата, нивното доведување до југословенската и албанската граница не беше лесна задача. Во извршувањето на оваа задача учествуваша голем број активисти на НОФ и АФЖ. Беше одлучено да се соберат децата од 2 — 14 годишна возраст. Запишувањето на де-

Ката Кондова со група деца од Егејска Македонија во Романија

цата се извршуваше на доброволна основа, без притисоци од страна на активистите на македонските организации. Беше одлучено децата да се групираат од 20—25 и на секоја група одговорно лице што ќе ги предложи родителите на децата. Обично тоа биле млади жени, вдовици на паднати борци од Демократската армија, жени чии мажи биле по затворите или девојки чии родители биле борци.

На час по македонски јазик во детскиот дом Тулгеш — Романија (1949 година). Деца од селата: Поздивиште, Спрдеиш, Д'мбени, Брезница и др.

Весникот „Нова Македонија“ од 28 мај 1948 година на три страници го објавил меморандумот на Привремената Демократска влада. Истото било емитовано преку радио станицата „Слободна Грција“ на 27 мај 1948 година, испратено до Организацијата на обединетите нации по повод терористичкиот бес на монархофашистите против грчките деца и најновата кампања на лаги и клевети против Привремената Демократска влада и Демократската армија на Грција.

Во овој меморандум до генералниот секретар на ООН Тригве Ли, се демаскира атинската влада и лично атинскиот архиепископ Дамаскинос, кој за време на окупацијата соработувал со Хитлеровските фашисти, а во декември 1944 година го одобрил теророт и геноцидот на атинската влада и така учествувал во приготвувањето на сегашната несреќа на Грција. Во него покрај другото пишува:

„Денеска во Грција 50.000 лица се наоѓаат во затвори и концентрациони логори. До денес се убиени или стрелани

7.000 лица. Мораме да подвлечеме дека поголем број од Грците се стрелани, само затоа што не се согласиле да се одречат од нашата борба и што зедоа учество во народното движење за отпор против нацистите. На процесите пред Воените судови често се слуша дека единствениот доказ на вината на обвинетиот е фактот што се борел во редовите на ЕЛАС. Околу 700.000 лица, мажи, жени и деца се истерани од своите домови и одведени во градовите каде што гладот, болеста, студот ги десеткуваат. Систематските вооружени напади против неборечкото население во Слободна Грција предизвикуваат многубројни жртви меѓу жените и децата. Блокадата на ослободените краишта што ја спроведуваат атинските политичари, има за цел да го спречи снабдувањето со прехранбени производи на сите краишта кои што отсекогаш се снабдуваа од градовите. Пред таквата ситуација мајките во слободните краишта не можат повеќе да гледаат како нивните деца умираат од глад или живеат во постојана опасност да загинат од бомбардирањата. Грчките мајки побараа од нашите влади да им помогнат да ги засолнат нивните деца во соседните земји со народна демократија, за да се спасат. По барањето на родителите ние се обраќуваме до добротворните организации во странство и со радост констатиравме дека добротворните организации на демократските земји се согласуваат да ги заштитат и да се грижат за овие невини жртви од нечовечната политика на „атинската влада“. Така 10.000 грчки деца, не само со согласност, туку и по иницијатива на нивните родители се префрлени во странство. Мајките сами ги воде своите деца до границата, а во секое село избираа водачи кои ги следеа децата на нивниот пат. Имаше случаи мајките да бидат принудени да се пробиваат низ непријателските редови и за седи за да ги испратат своите деца до границата.

Гледајќи дека ѝ пропаѓа планот за истребување на населението и децата од ослободените краишта, атинската *самонаречена* влада, тогаш отпочна кампања на лаги и клевети, потврдувајќи дека ние божем ги ограбуваме, а всушност таа почна со вистинско ограбување на децата од областите што се граничат со ослободените краишта. Жандармериите и војниците ги ограбуваат децата од рацете на мајките и без одобрување на родителите ги водат во градовите каде што ќе служат како слуги при богатите семејства. Атинските властодржци се обидуваат да го оправдаат овој свој злостор со тврдењето дека божем сакаат да ги спасат децата од нас. Меѓутоа, населението од ослободените краишта со гнасење ги одбива ваквите изјави на луѓето кои што ги осудуваат нивните деца на смрт со глад и бомбардирање. . .“

Во меморандумот ПДВ им благодариме на одзивот на владите што ги прифатиле децата. На Меморандумот е потпишан

претседателот на Привремената Демократска влада на Грција — генерал Маркос.

Но доаѓањето на децата до југословенската граница не било лесно. Многу деца, од две години и повозрасните морале да поминат и по сто километри. Одделни групи поминале низ тешко проодни планини. Помалите мајките ги носеле во своите прегратки. Поголемите им помагале на помалите. Без ја-

Деца од Егејска Македонија непосредно по пристигнувањето во ЧССР

дење, гладни, со искинати алишта, боси или слабо облечени, наполно изнемоштени, во почетокот на март 1948 година, почнале да доаѓаат во демократска Југославија. Тоа биле деца на погинати родители, деца на борци, деца чии родители чмаеле во грчките логори.

Првата помош на децата им се укажувала уште при стапувањето на самата граница, а потоа по патот до Белград. Во Белград бил организиран систематски преглед и многу од децата биле во тешка физичка состојба. Слаби, изгладнети и полни со вошки, многумина оболени на гради со специфични фиброзни процеси. Овие деца биле испраќани на лечење во болници и санаториуми, а другите во детски домови.

Поради масовното пристигнување на децата во март и април 1948 година Југословенскиот Црвен крст упатил апел до организации на Црвен крст и на други земји за да помогнат

во оваа хумана акција за згрижување на 10.000 македонски и грчки деца.¹²⁾

Во исто време на апелот на Југословенскиот Црвен крст започнале собирни акции за помош на децата. Во оваа голема акција, покрај ЈЦК помогнаа и АФЖ, Сојузот на синдикатите на Југославија, Комитетот за социјални грижи на Владата на ФНРЈ, Комитетот на народно здравје и други. Југословенскиот Црвен крст само во периодот од април до декември 1948 година доделил помош за децата во износ од 32.107.124 динари.¹³⁾

Кога Југословенскиот Црвен крст добил позитивен одговор од соседните организации на Црвениот крст, со голема помош на АФЖ организирал транспортирање на децата во Чехословачка, Унгарија и Романија. Во април 1948 година биле транспортирани 2.490 деца за Чехословачка, 2.254 за Унгарија, 3.300 за Романија. Во половината на декември дополнително биле транспортирани за Унгарија 797 и за Романија 3.105 деца. Освен тоа на 3 јануари 1949 година од Булгес биле транспортирани 561 деца за Чехословачка. На тој начин од Нова Југославија до 3 јануари биле транспортирани вкупно 12.455 македонски и грчки деца во соседните држави.¹⁴⁾

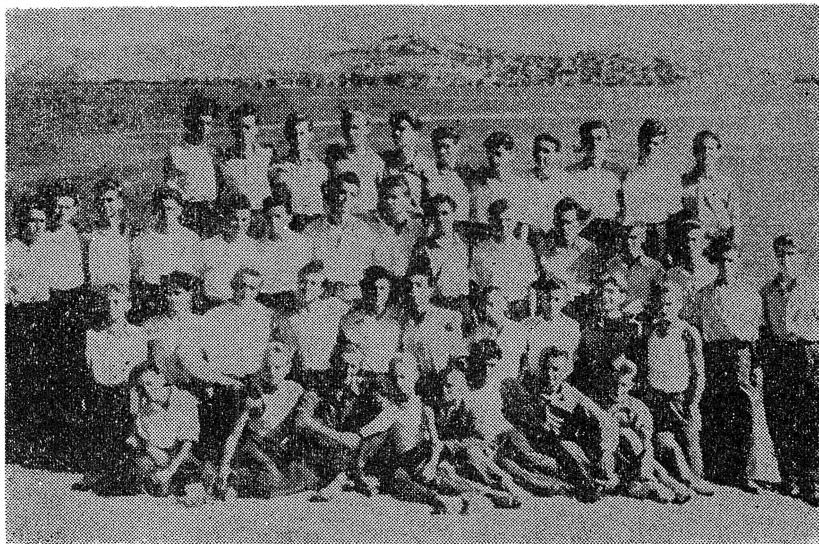
По пристигнувањето на децата во ЧССР (1948 година)

^{12.} Југославија за избеглице из Грчке

^{13.} Исто, стр. 47

^{14.} Исто, стр. 41

Откако децата биле транспортирани во демократските земји, во Југославија останале уште околу 11.000 деца, од кои во Народна Република Македонија 4.080 деца, во Автономна Покраина Војводина 5.293 и околу 2.000 новодојдени деца.¹⁵⁾

Деца од домот во Самобор крај Загреб (1950/1951 година)

Југословенскиот Црвен крст заедно со АФЖ и другите антифашистички организации, успеале за многу кратко време да ги згрижат овие изнапатени деца. По добивањето на првите топли оброци, се пристапило кон хигиено-здравствена заштита, облекување и сместување во привремените бараки и други приспособени објекти, а веднаш потоа плански биле сместувани во удобни и погодни детски домови. Околу 2.000 деца биле сместени во 12 домови на Јадранското приморје, во Војводина и Словенија.

Бројката на децата бегалци се движи меѓу 25.000 и 28.000 и во основа потекнуваат од областа на Западна Македонија, Епир и Источна Македонија.¹⁶⁾

На сите деца кои организирано биле сместени по домовите во сите демократски држави, а најповеќе во Југославија им била дадена не само соодветна грижа и помош, здравствено да закрепнат тку и да се оспособат во идни струч-

¹⁵. Исто, стр. 42

¹⁶. Петре Наковски: Заминувањето на децата бегалци од Егејска Македонија. Македонски иселенички алманах '88, Скопје, стр. 224

њаци од разни области во животот. Оваа акција пред сè е организирана од хуманитарни причини, да се помогне во несреќа. Меѓутоа, мобилизирањето на околу 1.200 деца на возраст¹⁷⁾ од 14 до 15 години од овие земји што ги извршиле органите на ПДВ на Грција и ги вратиле на боиштата да гинат, останува како дамка која со ништо не може да се оправда.

Kuzman GEORGIEVSKI

EMIGRATION AND SETTLING DOWN OF CHILDREN — REFUGEES FROM THE AEGEAN PART OF MACEDONIA DURING THE CIVIL WAR BETWEEN 1946 AND 1949

S u m m a r y

In this contribution shortly is marked the participation of Macedonians in the People's liberation war between 1941 and 1945 in the Aegean part of Macedonia together with the democratic and antifascist forces in Greece in which the Macedonians gained certain national rights.

But, as a result of the bad attitude of the greater part of the leadership of CPG (Communist Party of Greece) came to the Varkiza Treaty (Febr. 2, 1945), so that all the authority was taken by reactionery and nationalistic forces. As a result of this the white terror of the Macedonian population appeared. During the period between 1945 and 1949 have been registered 400 murders, 440 rapes of women and girls, 8.145 imprisoned, 4.209 under trial, 3.215 condemned, 13.529 interned along the Greek islands, 13 went mad from the tortures, 1.291 burnt houses, 80 plundered villages, 1.605 devastated families, 45 migrated villages and 1.943 migrated families.

Those used to be the main reasons for the Greek Civil War, in which the Macedonians from the Aegean part of Macedonia took again mass participation. During the war the Macedonian national, cultural and language values affirmed on the free territories. From 1947 to 1948, 87 schools have been opened with over 10.000 pupils, there were also courses for Macedonian teachers, textbooks and newspapers in Macedonian literary language were printed, there were theatre and cultural groups spreading the Macedonian literary word.

But, the reactionery Athenes government, supported from outside began to bomb heavily the free territories and the first victims of the Barbarian attacks were children, women and old people.

---

¹⁷⁾ Исто, стр. 125

Under such conditions, the Contemporary Democratic Government of Greece made a decision to get in touch with the governments of Albania, Bulgaria, Eastern Germany, Yugoslavia, Poland, Romania, The Soviet Union, Hungary and Czechoslovakia in order to accept the children. The children were accepted by all these countries and thanks to the Red Cross they were settled down and educated as their own children.

The number of children refugees is between 25.000 and 28.000 from the eastern and western part of Egean Macedonia and Epirus. The Macedonians were the majority.

This action was organized because of humanitarian aims, but the mobilisation taking about 1.200 children at the age of 14—15 from these countries made by the organs of the Contemporary Democratic Government which took them back to the battles to be killed, could not be justified at all.